

PTO

Programma van Toetsing
in de Onderbouw

Heer Bokel College
2025-2026

leerjaar 3
aangepast programma

PTO

Programma van Toetsing in de Onderbouw

Heer Bokel College
2025-2026

leerjaar 3
aangepast programma

Heer Bokel College
Heer Bokelweg 260
3032 AD Rotterdam
088 - 405 2500
heerbokelcollege@yuliusonderwijs.nl
<https://heerbokelcollege.yulius.nl/>

PTO Heer Bokel College

Inhoudsopgave

PTO Heer Bokel College	3
Begrippenkader	5
Leerjaar 3	7
aardrijkskunde	9
beeldende vorming	10
bewegingsonderwijs	11
biologie	13
Duits	14
economie	15
Engels	16
Frans	17
geschiedenis	18
LOB	19
natuurkunde	20
Nederlands	21
scheikunde	23
wiskunde	25

Begrippenkader

Begrip	Toelichting
HBC	Heer Bokel College, school voor voortgezet speciaal onderwijs, onderdeel van Yulius Onderwijs
PTO	Programma van Toetsing in de Onderbouw; een overzicht van toetsen en opdrachten die horen bij de onderbouw
Curriculum	het geheel van leerstof en vaardigheden van alle vakken / leergebieden samen
Weegfactor	de mate waarin een toetsresultaat meeweegt in het gemiddelde cijfer voor een vak
Wijze	de manier tijdens het leerproces waarop een leerling kan aantonen of hij de stof beheerst <i>Zie: Afkortingen in het PTO</i>
Duur	de tijd die leerlingen krijgen om een bepaalde toets of opdracht te maken belangrijk: het gaat hierbij om de originele tijd die staat voor een toets of opdracht. Leerlingen op onze school hebben standaard recht op maximaal 10 % tijdverlenging. De exacte tijd die leerlingen krijgen zal de docent vooraf aan hen bekend maken.
Toets	een controlemoment tijdens het leerproces met een bepaalde wegingsfactor
Formatieve evaluatie	een controlemoment tijdens het leerproces dat gefocust is op het krijgen van feedback voor de leerling en de docent. <i>Soms is dit een toets zonder wegingsfactor.</i>
PO	praktische opdracht; doe-opdracht binnen het curriculum waar leerlingen een cijfer voor krijgen
HD	handelingsdeel; opdracht binnen het curriculum waar leerlingen geen cijfer voor krijgen maar die zij naar behoren moeten uitvoeren
Herkansbaar	de mogelijkheid om een eerdere toets opnieuw te maken om zo een hoger cijfer te kunnen behalen
TW	toetsweek: een aaneengesloten aantal dagen in een jaar waarin leerlingen van de onderbouw geen reguliere lessen volgen, maar

	toetsen aangeboden krijgen
Periode	het schooljaar is verdeeld in 3 periodes: ➤ periode 1 (P1): van het begin van het schooljaar tot en met de eerste toetsweek ➤ periode 2 (P2): vanaf de eerste dag na de eerste toetsweek tot en met de tweede toetsweek ➤ periode 3 (P3): vanaf de eerste dag na de tweede toetsweek tot en met het einde van het schooljaar
Afkortingen in het PTO	
S	Schriftelijke toets
P	Praktische opdracht
I	Inleveropdracht
Divers	Een verzameling aan opdrachten en/of presentaties
KL	Kijk- en Luistertoets
C	Computeropdracht
M	Mondeling
T met getal erachter (bijv. T313)	Toetsnummer. Het eerste cijfer geeft de periode aan.
P met getal erachter (bijv. P211)	Nummer van de praktische opdracht. Het eerste cijfer geeft de periode aan.
HD met getal erachter (Bijv. HD11)	Nummer van het handelingsdeel. Het eerste cijfer geeft de periode aan.

Yulius

PTO

Heer Bokel College

Leerjaar 3
aangepast programma

Schooljaar 2025 - 2026

Leerjaar 3

Vak aardrijkskunde

Methode BuiteNLand

Toets	Periode	Stofomschrijving	Wijze	Duur	Weegfactor	Herkansbaar
T311	P1	Atlasvaardigheden	S	45 min.	1	nee
PO311	P1	"Conflicten en conflictgebieden"	I	135 min.	1	nee
T312	TW1	Repetitie hoofdstuk 1 "Wereldhandel in beweging" + hoofdstuk 5 "Gewapende conflicten"	S	90 min.	4	ja
T321	P2	Kennistoets	S	45 min.	1	nee
PO321	P2	"Duurzaamheid" *	I	900 min.	2	nee
T321	TW2	Repetitie hoofdstuk 3 "Migratie" + Hoofdstuk 4 "Energietransitie"	S	90 min.	4	ja
T331	P3	Topografie toets "Wereld"	S	45 min.	1	nee
PO331	P3	"Big History" **	I	900 min.	2	nee
T332	P3	Repetitie hoofdstuk 2 "Schatkist aarde?"	S	45 min.	3	nee
Opmerkingen:		* <i>Toelichting:</i> De PO van periode 1 samen met Nederlands. De tijd die staat aangegeven is de totale tijd om eraan te werken bij beide vakken samen. ** <i>Toelichting:</i> De PO's van periode 2 en periode 3 worden gecombineerd met het vak biologie. De tijd die staat aangegeven is de totale tijd om eraan te werken bij beide vakken samen.				

Schooljaar	2025 - 2026	Leerjaar	3
------------	-------------	----------	---

Vak	beeldende vorming	Methode	HBC
-----	-------------------	---------	-----

Toets	Periode	Stofomschrijving	Wijze	Duur	Weegfactor	Herkansbaar
PO311	P1	Harnas schets	P	---	1	nee
PO312	P1	Harnas	P	---	1	nee
PO313	P1	Voetafdruk	P	---	1	nee
PO314	P1	Glazen Bol	P	---	1	nee
PO321	P2	Linosnede Kop	P	---	1	nee
PO322	P2	Sampling	P	---	1	nee
PO323	P2	Assemblage	P	---	1	nee
PO324	P2	Monumenten en Iconen schriftelijk deel*	S	---	1	ja
PO325	P2	Monumenten en Iconen, presentatie*	P	---	2	ja
PO331	P3	Huis	P	---	1	nee
PO332	P3	Icarus	P	---	1	nee
PO333	P3	Open - Doolhof	P	---	1	nee
PO334	P3	Monumenten en Iconen, schriftelijk deel*	S	---	1	ja
PO335	P3	Monumenten en Iconen, presentatie*	P	---	2	ja
Opmerkingen:	* <i>Toelichting:</i> □ Leerlingen kunnen de opdracht <i>Monumenten en Iconen</i> zowel in periode 2 als 3 doen. □ Deze opdracht mag op verzoek ook in duo's.					

Schooljaar	2025 - 2026	Leerjaar	3
------------	-------------	----------	---

Vak	bewegingsonderwijs	Methode	HBC
-----	--------------------	---------	-----

Toets	Periode	Stofomschrijving	Wijze	Duur	Weegfactor	Herkansbaar
PO311	P1	1. Vaardigheid Techniek, kracht, snelheid, uithoudingsvermogen, behendigheid, coördinatie, inzicht, spelregelkennis.	P	P1	1	nee
PO312	P1	2. Werkhouding/inzet Luisterhouding, deelnemen, inzet/intensiteit, doorzettingsvermogen, hulpvaardigheid, betrokkenheid, gymspullen mee.	P	P1	1	nee
PO313	P1	3. Sportief gedrag Omgaan met winnen/verliezen, omgaan met elkaar, spelregels toepassen, respect, accepteren van elkaars ++ en - -.	P	P1	1	nee
PO321	P2	1. Vaardigheid Techniek, kracht, snelheid, uithoudingsvermogen, behendigheid, coördinatie, inzicht, spelregelkennis.	P	P2	1	nee
PO322	P2	2. Werkhouding/inzet Luisterhouding, deelnemen, inzet/intensiteit, doorzettingsvermogen, hulpvaardigheid, betrokkenheid, gymspullen mee.	P	P2	1	nee
PO323	P2	3. Sportief gedrag Omgaan met winnen/verliezen, omgaan met elkaar, spelregels toepassen, respect, accepteren van elkaars ++ en - -.	P	P2	1	nee

Toets	Periode	Stofomschrijving	Wijze	Duur	Weegfactor	Herkansbaar
PO331	P3	1. Vaardigheid Techniek, kracht, snelheid, uithoudingsvermogen, behendigheid, coördinatie, inzicht, spelregelkennis.	P	P3	1	nee
PO332	P3	2. Werkhouding/inzet Luisterhouding, deelnemen, inzet/intensiteit, doorzettingsvermogen, hulpvaardigheid, betrokkenheid, gymspullen mee.	P	P3	1	nee
PO333	P3	3. Sportief gedrag Omgaan met winnen/verliezen, omgaan met elkaar, spelregels toepassen, respect, accepteren van elkaars ++ en -.	P	P3	1	nee
Opmerking 1:		Cijfers: O = 4 (onvoldoende) M = 5 (matig) V = 6 (voldoende) RV = 7 (ruim voldoende) G = 8 (goed)				
Opmerking 2:		Leerlingen die vrijstelling hebben voor bewegingsonderwijs maken 3 werkstukken per leerjaar; elke periode één:				
HD311	P1	HD1 Sportgerelateerd onderwerp: Sporttechnisch, -medisch, -psychologisch, -bestuurlijk, maatschappelijk, -historisch, e.d.	P	P1	1	nee
HD321	P2	HD2 Sportgerelateerd onderwerp: Sporttechnisch, -medisch, -psychologisch, -bestuurlijk, maatschappelijk, -historisch, e.d.	P	P2	1	nee
HD331	P3	HD3 Sportgerelateerd onderwerp: Sporttechnisch, -medisch, -psychologisch, -bestuurlijk, maatschappelijk, -historisch, e.d.	P	P3	1	nee

Schooljaar	2025 - 2026	Leerjaar	3
Vak	biologie	Methode	Biologie Voor Jou Max

Toets	Periode	Stofomschrijving	Wijze	Duur	Weegfactor	Herkansbaar
T311	P1	SO Thema 1: Verbranding en ademhaling, bs 1 t/m 3	S	45 min.	2	nee
PO311	P1	PO gedrag	I	135 min.	1	ja
T312	TW1	Repetitie: Thema 1 Verbranding en ademhaling + Thema 3 Bloedsomloop	S	90 min.	4	ja
T321	P2	SO thema 2: bs 1 t/m 3, Voedingsstoffen en -middelen en Verteringsstelsel	S	45 min.	2	nee
PO321	P2	PO Thema 6: "Duurzaamheid"	I	900 min.	2	nee
T322	TW2	Repetitie: Thema 2 Voeding en vertering + Thema 6 Ecologie en duurzaamheid	S	90 min.	4	ja
T331	P3	SO Thema 5: bs 1 t/m 3, Erfelijkheid	S	45 min.	2	nee
PO331	P3	PO Thema 5 "Evolutie"	I	900 min.	2	nee
T332	P3	Repetitie Thema 4: Voortplanting en seksualiteit	S	45 min.	3	nee
Opmerkingen:						
☐ De PO's van thema 5 en 6 worden gecombineerd met aardrijkskunde. Aangegeven is de totale tijd, voor beide vakken samen. De inhoud van een aangepast programma hangt af van de vraag of leerlingen biologie kiezen in havo 4 en 5. Wanneer er niet voor wordt gekozen, zijn alleen de toetsweektoetsen verplicht. Wanneer de leerling wel biologie kiest, vervallen alleen PO321 en PO331. Alle andere onderwerpen komen namelijk ook in de examenstof voor.						

Schooljaar 2025 - 2026

Leerjaar 3

Vak Duits

Methode Na Klar

Toets	Periode	Stofomschrijving	Wijze	Duur	Weegfactor	Herkansbaar
T311	1	Toets Kapitel 1 (SO + grammatica)	S	45	3	N
T312	1	Toets Kapitel 2 (SO + grammatica)	S	45	3	N
T313	1	Leestoets K1 en 2	S	75	4	j

T321	2	Toets Kapitel 3 (SO + grammatica)	S	45	3	N
T322	2	Toets Kapitel 4 (SO + grammatica)	S	45	3	N
T323	2	Leestoets K3 en 4	S	75	4	j

T331	3	Toets Kapitel 5 (SO + grammatica)	S	45	3	N
T332	3	Toets Kapitel 6 (SO + grammatica)	S	45	3	J
T333	3	Kijk- en luistertoets	S	45	3	N
T334	3	Leestoets 4 VMBO GL/TL	S	90	4	N

Totale weging:

Opmerkingen: Woordenboek alleen toegestaan alleen bij de T334 P3

Vanwege het geringe aantal toetsen is er niet van tevoren vast te stellen welke aanpassingen er gedaan kunnen worden in het PTA. Dit gebeurt in overleg met de vakdocent en individuele leerling en is onder andere afhankelijk van de vraag of Duits wordt gekozen als examenvak.

Schooljaar 2025 - 2026

Leerjaar 3

Vak economie

Methode Praktische economie

Toets	Periode	Stofomschrijving	Wijze	Duur	Weegfactor	Herkansbaar
T311	P1	Hoofdstuk 1	S	45 min.	2	ja
T312	P1	Hoofdstuk 2	S	45 min.	2	ja
T313	TW1	Hoofdstuk 1, 2 en 3	S	90 min.	4	ja
T321	P2	Hoofdstuk 4	S	45 min.	2	ja
T322	P2	Hoofdstuk 5	S	45 min.	2	ja
T323	TW2	Hoofdstuk 4, 5 en 6	S	90 min.	4	ja
T321	P3	Hoofdstuk 7	S	45 min.	2	ja
T322	P3	Hoofdstuk 8	S	45 min.	2	ja
T323	P3	Hoofdstuk 9	S	45 min.	2	ja
Opmerkingen:		□ De docent maakt keuzes ten aanzien van de leerstof per hoofdstuk en zal dit met de leerlingen bespreken.				

Schooljaar 2025 - 2026

Leerjaar 3

Vak Engels

Methode All Right MAX

Toets	Periode	Stofomschrijving	Wijze	Duur	Weegfactor	Herkansbaar
T310	P1	Vocabulary Test	S	50 min	3	yes
T311	P1	Novel / Writing Test	S	50 min.	2	yes
T312	P1	Reading Test	S	50 min	1	no
T313	TW1	All Right! Test Unit 1 & 2	S	100 min.	4	yes
T320	P2	Vocabulary & Irregular Verbs Test	S	50 min	3	yes
T321	P2	Film / Writing Test	S	50 min.	2	yes
T322	P2	Listening Test (Woots)	S	50 min	1	no
T323	TW2	All Right! Test Unit 3 & 4	S	100 min.	4	yes
T330	P3	Vocabulary Test & Irregular Verbs	S	50 min	3	yes
T331	P3	Book & Novel / Writing Test	S	50 min.	2	yes
T332	P3	Reading Test	S	50 min.	1	no
T333	TW3	All Right! Grammar Test	S	100 min.	4	yes
Opmerkingen		Aanpassingen in het programma gaan in overleg met de vakdocent en de individuele leerling en zijn afhankelijk van de gebieden waarop de leerling het best presteert.				

Schooljaar	2025 - 2026	Leerjaar	3
Vak	Frans	Methode	Grandes Lignes Havo

Toets	Periode	Stofomschrijving	Wijze	Duur	Weegfactor	Herkansbaar
T311	P1	SO Chapitre 1 en 2 (vocabulaire, phrases-clés en grammatica)	S	45 min.	2	nee
T312	P1	Leestoets	S	45 min.	3	ja
T313	TW1	Rep. Chapitre 1 en 2	S	90 min.	4	ja
T321	P2	SO Chapitre 3 en 5 (vocabulaire, phrases-clés en grammatica)	S	45 min.	2	nee
T322	P2	Kijk-en of luistertoets	KL	45 min	3	nee
T323	TW2	Rep. Chapitre 3 en 5	S	90 min	4	ja
T331	P3	SO Chapitre 6 en 7 (vocabulaire, phrases-clés en grammatica)	S	45 min.	2	nee
T332	P3	MO (Week van de Franse taal, in de keuken typisch Frans eten maken, vragen over zich voorstellen, praten over gewoontes, iets beschrijven, eten en drinken..)	M	10 min./lIn	3	nee
HD331	P3	Dossier met opdrachten (periode 1, 2, en 3)	S / C / I	...	V	nee
T333	TW3	Kijk -en of luistertoets	KL	45 min	3	nee
Opmerkingen:	➤ T313, T323 en T333: GEEN woordenboek toegestaan. ➤ HD331: Tijdens het schooljaar krijg je leesopdrachten die je in de les moet maken. Als je een opdracht mist, moet je deze inhalen. Iedere leerling krijgt een mapje met zijn/haar naam erop waar deze opdrachten worden bewaard. Leesopdrachten/toetsen vallen onder leesvaardigheid, dit wordt ook het eindexamen in H5. Let op !! Dit is een handelingsdeel!					

Schooljaar 2025 - 2026

Leerjaar 3

Vak geschiedenis

Methode Feniks HAVO

Toets	Periode	Stofomschrijving	Wijze	Duur	Weegfactor	Herkansbaar
T2311	P1	Toets H1	S	45 min.	2	ja
T312	P1	Toets H2	S	45 min.	2	ja
T313	TW1	Toets H1 en H2	S	60 min.	4	ja
T321	P2	Toets H3	S	45 min.	2	ja
T322	P2	Toets H4	S	45 min.	2	ja
T323	TW2	Toets H1 t/m H4	S	60 min.	4	ja
T231	P3	Toets H5	S	45 min.	2	ja
T232	P3	Toets H6	S	45 min.	2	ja
PO232	P3	PO H1 t/m 6	I	120 min.	o/v/g	nee
Opmerkingen: ➤ Bij een aangepast programma de keuze: o Of de losse toetsen wel en de toetsweektoets niet. o Of de losse toetsen niet en de toetsweektoets wel.						

Schooljaar 2025 - 2026

Leerjaar 3

Vak LOB

Methode ExpeditieMe

Toets	Periode	Stofomschrijving	Wijze	Duur	Weegfactor	Herkansbaar
PO311	P1	Verschillende opdrachten	M/S	elke les	o/v/g	nee
PO312	P1	Werkhouding/inzet	M/S	elke les	o/v/g	nee
PO321	P2	Verschillende opdrachten	M/S	elke les	o/v/g	nee
PO322	P2	Werkhouding/inzet	M/S	elke les	o/v/g	nee
PO331	P3	Verschillende opdrachten	M/S	elke les	o/v/g	nee
PO332	P3	Werkhouding/inzet	M/S	elke les	o/v/g	nee
Opmerkingen:		- Tijdens de LOB-lessen leren leerlingen hun eigen loopbaan vorm te geven door zelf keuzes te leren maken en eigenaarschap te nemen over hun loopbaanontwikkeling en toekomstplannen. - Er is ook aandacht voor het groepsproces d.m.v. gesprekken en energizers. - Leerlingen maken een loopbaandossier dat meegaat naar volgende leerjaren en onderdeel is van het uiteindelijke examentraject.				

Schooljaar 2025 - 2026

Leerjaar 3

Vak Natuurkunde

Methode Overal Natuurkunde editie 5.2

Toets	Periode	Stofomschrijving	Wijze	Duur	Weegfactor	Herkansbaar
T311	P1	Toets van hoofdstuk 1: Kracht en beweging	S	50 min.	2	ja
PO311	P1	Straat Practicum	S	50 min	2	nee
T312	TW1	Toets hoofdstuk 8 + hoofdstuk 1	S	90 min.	4	ja
T321	P2	Toets hoofdstuk 4: Stoffen en materialen	s	1x50 min.	2	ja
PO321	P2	Presentatie: energie centrales + practicum: serie en parallelschakelingen	P	65 min.	2	nee
T322	TW2	Toets hoofdstuk 2 elektriciteit + 7 Energie en duurzaamheid	s	90 min.	4	ja
T331	P3	Toets hoofdstuk 3: Straling	S	50 min.	2	ja
T332	P3	Toets hoofdstuk 5: Licht	S	50 min.	3	nee
PO331	P3	Practicum : Eierval	P	50 min.	1	nee
Opmerkingen:						

Schooljaar	2025 - 2026
------------	-------------

Leerjaar	3
----------	---

Vak	Nederlands
-----	------------

Methode	Nieuw Nederlands editie 7
---------	---------------------------

Toets	Periode	Stofomschrijving	Wijze	Duur	Weegfactor	Herkansbaar
T311	P1	Toets spelling	S	40 min.	1	ja
PO311	P1	PO Schrijfdossier	C	150 min.	3	nee
T312	P1	Periodetoets	S	50 min.	2	ja
T321	P2	Toets formuleren	S	40 min.	1	ja
T322	P2	Toets leesvaardigheid	S	40 min.	2	nee
T323	P2	Periodetoets	S	50 min.	2	ja
Toets	Periode	Stofomschrijving	Wijze	Duur	Weegfactor	Herkansbaar
T331	P3	Toets grammatica	S	50 min.	1	ja
PO332	P3	PO Leesdossier	S	200 min.	3	nee
T332	P3	Eindtoets	S	50 min.	2	nee
Opmerking	□ Bij alle toetsen dienen de leerlingen de basiskennis van leerjaar 1 en 2 ook te beheersen. * <i>Toelichting:</i> □ PO schrijfdossier → Gedurende periode 1 wordt er gewerkt aan verschillende opdrachten voor het schrijfdossier. Op een nog nader te bepalen vastgestelde datum dienen alle opdrachten voor de eerste toetsweek te zijn ingeleverd.					

	□ PO leesdossier → Gedurende periode 1, 2 en 3 wordt er gewerkt aan verschillende opdrachten voor het leesdossier. Op een nog nader te bepalen vastgestelde datum voor de laatste toetsweek dienen alle opdrachten te zijn ingeleverd.□ PO's worden alleen beoordeeld als ze op de afgesproken datum zijn ingeleverd, tenzij er een geldige reden is om hiervan af te wijken. Dit moet dat ruim van te voren met de docent zijn besproken en de ouders moeten dit schriftelijk bevestigen.

Schooljaar 2025 - 2026

Leerjaar 3

Vak scheikunde

Methode Chemie Overal 8e editie

Toets	Periode	Stofomschrijving	Wijze	Duur	Weegfactor	Herkansbaar
T311	P1	Toets hoofdstuk 1: Scheikunde is overal	S	50 min.	2	nee
PO311	P1	Gemiddelde van experimenten	P	2x50 min.	1	nee
T312	TW1	Toets hoofdstuk 1 en 2: Scheikunde is overal en Bouwstenen van stoffen	S	90 min.	4	ja
T321	P2	Toets hoofdstuk 3: Chemische reacties	S	50 min.	2	nee
PO321	P2	Gemiddelde van experimenten	P	2x50 min.	1	nee
T322	TW2	Toets hoofdstuk 3 Chemische reacties en hoofdstuk 4 Reacties en energie	S	90 min.	4	ja
T331	3	Toets hoofdstuk 5: Mengsels	S	50 min.	2	nee
T332	3	Toets hoofdstuk 6: Indeling van stoffen	S	50 min.	2	ja
T333	3	Toets hoofdstuk 7: Koolstofchemie	S	90 min.	3	ja
Opmerkingen:						

Schooljaar 2025 - 2026

Leerjaar 3

Vak wiskunde

Methode Moderne Wiskunde 13e editie

Toets	Periode	Stofomschrijving	Wijze	Duur	Weegfactor	Herkansbaar
T311	P1	Toets H1 Lineaire en exponentiële formules [absolverend]	S	45 min.	1	ja
T312	P1	Toets H2 Parabolen [absolverend]	S	45 min.	1	ja
T313	TW1	Toetsweektoets H1 + H2 + H3	S	90 min.	3	ja
T321	P2	Toets H4 De abc formule [absolverend]	S	45 min.	1	ja
T322	P2	Toets H5 Nieuwe grafieken [absolverend]	S	45 min.	1	ja
T323	TW2	Toetsweektoets H4 + H5 + H6	S	90 min.	3	ja
T331	P3	Toets H7 Verbanden	S	45 min.	1	ja
T332	P3	Toets H8 Statistiek	S	45 min.	1	ja
T333	P3	Toets H9 Rekenen met variabelen	S	45 min.	1	ja
Opmerkingen:		Programma onder voorbehoud				